

KAREL ČAPEK: NOVÝ CHAPLIN

Premiéry Chaplinových filmů se pomalu stávají takovou událostí jako premiéry oper; vzpomeňme si, že tak před desíti lety byl tklivý ošmejda Charlie znám jen z jednoaktových grotesek, které se dávaly jaksí přívazkem k sentimentálním a zamilovaným historiím z Nordisk nebo z německých ateliérů. Jeho nový film Cirkus nám vrací celého starého Chaplina s tvrdáčkem i hůlkou, plandavými gaťaty a chlapeckýma očima; nezestárl ani o den, má jenom ještě vnitřnější a tišší momenty než dříve. V jeho posledních filmech je pořád víc a víc vidět, co hraje pro publikum (dokonce pro naivní a řehtavé publikum americké), a co hraje sám pro sebe. Připočtěme většinu kozelců, kopanců a vnějších ran osudu, jež stíhají chudáčka Charlieho, na účet obecného veselí; teprve to, co zbývá, je Chaplinův komický realismus, ono pravé a můžeme říci objevitelské Chaplinovo umění. Charlie v zrcadlovém bludišti, to již není jenom legrace, to je reálná a psychologická studie; nebo Charlie ve lví kleci; nebo Charlie jako provazochodec. Sám lidský typ Charlieho vystupuje v Cirku ještě čistěji a lidštěji než dosud: čistotnost, pokora a důstojnost tohoto šmajdavého pletichy roste do monumentality; jeho opuštěnost a rezignace již není jenom hraná. Humor, kterým nikomu neublíží a nikoho neponižuje, – už to je vzácné a velké umění, které Chaplina libretistu zařaduje mezi básníky; pokud se týče Chaplina herce, má velké právo pravých komiků: býti nezměnitelný sám sebou.

Lidové noviny, 36, 22.2.1928, č. 91, s. 1-2.